

Rapport deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken Harderwijk 2011

Het auteursrecht van deze tekst berust hetzij bij de auteur, hetzij bij de Gereformeerde Kerken in Nederland. Voor alle zaken het auteursrecht betreffend kan contact opgenomen worden met het deputaatschap administratieve ondersteuning via: dao@gkv.nl.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in wat voor vorm of op wat voor manier dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende, behoudens de uitzonderingen bij de wet gesteld.

1	Inleiding en omschrijving deputaatschap BBK	3
2	Verslag van werkzaamheden	3
2.1	Sectie 1 (beleid en ICRC)	3
2.2	Sectie 2 (PR en Lux Mundi)	4
2.3	Sectie 3 (Europa en Noord-Amerika)	5
2.4	Sectie 4 (Azië, Australië en Nieuw Zeeland)	7
2.5	Sectie 5 (Afrika en Spaans/Portugeessprekende landen)	10
 Bijlagen		
1	Opdracht Generale Synode Zwolle-Zuid 2008	13
2	Voorstel nieuwe opdracht	15
3	Structuur en taakverdeling deputaatschap, rooster van aftreden	20
4	Correspondentie	21
5	Concrete producten	30

Deputaten voeren namens de kerken het beleid uit t.a.v. de buitenlandse zusterkerken en contacten. De achttien deputaten nemen deel in één of meer van de vijf secties: sectie 1 voor het Beleid en de ICRC; sectie 2 voor de PR en de uitgave van het Engelstalige kwartaalblad Lux Mundi.

De secties 3 t/m 5 zijn regiosecties: Europa en Noord-Amerika (s3), Azië, Australië en Nieuw Zeeland (s4) en Afrika en de Spaans/Portugeestalige landen (s5).

Alle secties hebben tenminste vier keer per jaar vergaderd. Sectie 1 bereidt steeds de vier jaarlijkse algemene vergaderingen voor, waar de besluitvorming plaatsvindt.

Er wordt gebruik gemaakt van een goed functionerend secretariaat, gehuisvest in het Gbouw. Dankbaar werd in het voorjaar van 2009 het 12 ½ jarig dienstverband gevierd van onze secretaresse mevrouw G.A. Enter-Hindriks. Van mevrouw R. Hagg-de Jong, assistente op het bureau, werd eind 2009 onder dank afscheid genomen. Zij is begin 2010 opgevolgd door mevrouw J. de Haan-Douma.

Deputaten zien terug op een periode waarin ze in goede orde en harmonie hebben mogen samenwerken. Ze willen daarvoor dank brengen aan God, die hen kracht gaf om het werk te volbrengen.

2 Verslag van werkzaamheden

2.1 Sectie 1 (beleid en ICRC)

Samenwerking

Deputaten BBK zijn niet de enige speler op het veld van de buitenlandse kerkelijke contacten. Zij ontmoeten daar ook anderen, zoals deputaten ZHT. Ook deputaten Buitenlandse Kerken (BK) van de CGKN, met gedeeltelijk dezelfde doelgroep en een vergelijkbare doelstelling. Dat vraagt om regelmatige afstemming.

Daarom zijn deputaten blij met het halfjaarlijkse overleg met het deputaatschap ZHT, waarin informatie wordt uitgewisseld en het beleid op elkaar wordt afgestemd. Een bezinningsdag is in voorbereiding over wederzijdse beïnvloeding van kerkelijke relaties en partnershiprelaties. Ook worden afspraken gemaakt over de wederzijdse informatie indien vertegenwoordigers van buitenlandse kerken ons land bezoeken. Zo geven we elkaar gelegenheid tot ontmoeting met een maximaal rendement van zo'n bezoek.

Om dezelfde reden zijn deputaten BBK blij met de contacten en het jaarlijkse overleg met deputaten BK van de CGKN. De reisplannen worden uitgewisseld en de zaken die beide deputaatschappen betreffen worden op elkaar afgestemd.

Contacten

Met de Gereformeerde Hogeschool (GH) te Zwolle was overleg over contacten in het buitenland, die voor de GH relevant zouden kunnen zijn en waar mogelijk opleidingsvragen zouden kunnen liggen. We zullen elkaar hierover blijven informeren.

Er is ook verschillende keren contact geweest met de Theologische Universiteit (TU) te Kampen. Deputaten bezoeken het tweejaarlijkse TU beraad om vanuit de ervaringen met buitenlandse kerken input te geven voor de ontwikkeling van de TU, bijvoorbeeld als het gaat om internationalisering.

In het kader van een zuivere beeldvorming omtrent de TU in het buitenland is tijdens de buitenlandweek van de GS Harderwijk een dagconferentie gepland in Kampen. Daar zal de TU de buitenlandse afgevaardigden informeren over onderwijs, onderzoek en identiteit van de TU.

Netwerken

Deputaten vertegenwoordigen de gereformeerde kerken in Nederland in netwerken van buitenlandse gereformeerde kerken. In de eerste plaats in de International Conference of Reformed Churches (ICRC).

In 2009 hebben deputaten de ICRC conferentie in Christchurch, New Zeeland bezocht.

Een jonger netwerk waarin deputaten BBK participeren is de European Conference of Reformed Churches (EuCRC). In oktober 2008 kwam deze voor de tweede keer samen in Soest, met als thema 'Een boodschap voor Europa'. In maart 2010 werd de derde conferentie gehouden in Edinburgh, met als thema 'Reaching out unitedly to Europe'. Voor een volgende vergadering wordt gedacht aan Kiev als plaats van ontmoeting.

Een derde belangrijk netwerk is de World Reformed Fellowship (WRF). Deputaten beraden zich op hun positie ten opzichte van dit netwerk. Kerkgemeenschappen, plaatselijke gemeenten, organisaties en ook individuele leden kunnen deelnemen in dit netwerk.

Correspondentie

Een van de hoofdtaken van deputaten was ook in de afgelopen periode het onderhouden van de correspondentie met buitenlandse kerken.

Daarbij gaat het in de eerste plaats om de correspondentie die door de regiosecties wordt gevoerd in het kader van de contacten die zij onderhouden.

Daarnaast is er de correspondentie waarin het voltallige deputaatschap naar buiten treedt. Deze wordt, na besluitvorming daarover in de algemene vergadering, gevoerd door de algemeen secretaris.

Een voorbeeld daarvan is de correspondentie, zie bijlage 5a, b en c, tussen deputaten BBK en de Free Reformed Churches of Australia (FRCA) n.a.v. het besluit van de synode van Legana (2009) ten aanzien van onze kerken.

Een ander voorbeeld van correspondentie van sectie 1 is de reactie op de toegezonden werkorder, (bijlage 5d).

Beleid

Deputaten maken melding van de bezinning die in de afgelopen periode heeft plaats gehad over participatie in mondiale netwerken naast, of in de plaats van, het aangaan van één op één relaties met buitenlandse kerken. Deputaten zien hierin goede mogelijkheden om als kerken onze oecumenische verantwoordelijkheid inhoud te geven. Zij hopen hierover eventueel in een aanvullend rapport voorstellen te doen aan de synode.

2.2 Sectie 2 (PR en Lux Mundi)

Voorlichting

Een concept PR-werkplan is opgesteld, met deskundige hulp vanuit DVN. Dit zal nog nader uitgewerkt moeten worden.

Als effectieve voorlichting voor de kerken in Nederland wordt gezien:

- informatie via beamers, websites en een beperkt aantal bladen;
- instelling van een speciale zondag voor de wereldwijde oecumene;
- speciale informatievoorziening i.v.m. buitenlandstages; met de GH-Zwolle is afgesproken dat men o.a. zal attenderen op BBK in dit verband.
- gebruik van samenvattingen in rapporten, die gebruikt kunnen worden voor een artikel.

Engelstalig kwartaalblad Lux Mundi

Lux Mundi wordt sinds 2002 ook digitaal gepubliceerd. Lezers met een voorkeur voor deze versie worden na verschijning van elk nummer daarop attent gemaakt. Vanuit de Christelijke Gereformeerde Kerken is prof. dr. J.W. Maris toegetreden tot de redactie. Meer medewerking vanuit CGK-kring wordt wenselijk geacht.

Deputaat P. Waterval heeft zich helaas als deputaat (en ook als hoofdredacteur van Lux Mundi) moeten terugtrekken.

Website bbk.gkv.nl

De hosting van de BBK-website is gewijzigd; van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de site zoveel mogelijk te actualiseren. In de GKv-nieuwsbrief is daarop attent gemaakt, mee voor kerkbezoek van vakantiegangers.

Informatie binnen de GKv

Aan de GKv-kerken is een beamerpresentatie gestuurd om de gemeenteleden te informeren over onze buitenlandse contacten en de a.s. conferentie van de EuCRC, op zondag 14 maart 2010, dag van de wereldwijde oecumene.

Een verslag van de EuCRC is gepubliceerd op de BBK-website, met een verwijzing vanuit de GKv-nieuwsbrief.

De GKv-nieuwsbrief wordt door deputaten BBK steeds vaker gebruikt om informatie aan de achterban door te geven.

Onderzocht wordt welke bladen in eigen kring voor informatie over het werk van BBK -nog- mogelijkheden bieden. De mogelijkheden om in Naast/ te publiceren moeten nog verder worden uitgezocht.

2.3 Sectie 3 (Europa en Noord-Amerika)

Britse eilanden, Zweden, België & Frankrijk, en de EuCRC

T.o.v. de vorige synode (art.126,127) zijn er voor bovenstaand gebied geen wezenlijke wijzigingen te rapporteren die tot een andere besluitvorming zouden moeten leiden.

De relaties en contacten konden alle - meer of minder intensief - hartelijk worden onderhouden.

Nieuw is wel dat de Evangelisch Gereformeerde Kerk in Zweden (ERKS) nu behoort tot het verband van de Evangelical Presbyterian Church in Engeland en Wales (EPCEW) en daarmee nu een zusterkerkrelatie met ons heeft. Ook zijn er plannen van de EPCEW en de Evangelical Presbyterian Church (EPC) in Ierland om tot één kerkverband te komen.

Verder is te vermelden dat de FCS (continuïng) in 2009 een verzoek aan de CGK en ons gezamenlijk heeft gedaan om te bemiddelen met de FCS. Samen met de CGK-deputaten Buitenlandse Kerken zijn we daar terughoudend op ingegaan; want we willen ons niet mengen in geschillen t.a.v. materiële zaken. Concrete resultaten zijn nog niet te noemen.

De sectie heeft meegedaan in de voorbereiding van de Europese Conferentie van Geref. kerken (EuCRC) in Edinburgh. Deze conferentie was gericht op het in kaart brengen van zending/evangelisatie in Europa en het voorbereiden van plannen om gezamenlijk missionair in Europa (m.n. in de steden) op te trekken. De conferentie had een goed verloop, veel zal nog verder moeten uitgewerkt.

Kroatië

De Protestant Reformed Christian Church in Croatia (PRKC) zocht in de persoon van ds. Jasmin Milic via onze website contact.

De kerk in Tordinci heeft zich afgescheiden van de grote Hongaarse Gereformeerde Kerk. Er zijn diverse initiatieven voor kerkplanting. Op dit moment zijn er 4 bevestigde predikanten: Jasmin Milic en Nenad in Tordinci, Jadran Jelovcic in Sibenik (Dalmatia) en Petar Petrovic in Servië (contacten met de Serven zijn opmerkelijk in een gebied waar men elkaar zwaar bevochten heeft).

De gemeente van Tordinci is met ongeveer 50 leden de grootste gemeente. In diverse plaatsen heeft men bijbelstudiekringen. In Zagreb is een ouderling die zondags een huisgemeente leidt.

De wederzijdse contacten konden worden versterkt; hun synode werd officieel bijgewoond. Men acht een kerkverband hoog.

Het eigen opleidingsinstituut, Michail Starin, streeft naar samenwerking met het seminarie in Kiev.

Ds. Milič heeft in het voor jaar van 2010 kennis gemaakt met het gereformeerde leven in Nederland.

Hij acht de Europese conferenties van Gereformeerde Kerken (EuCRC) van groot belang. Enkele theologische werkjes konden in het Kroatisch worden vertaald.

Letland

Met gereformeerde kerken in Letland is in de laatste twee jaar het contact geïntensiveerd.

Ds. Alvis Sauka stichtte in 1991 een gereformeerde kerk in Riga. De meerderheid van de Letse bevolking is postmodern, slechts 2 procent is christen.

In Riga zijn ds. Alvis Sauka en ds. Ungars Gulbis, resp. predikant van de Riga Reformed Church en de Riga Reformed Bible Church.

Men heeft enige malen de EuRCR bezocht en o.a. kennis gemaakt met de TU te Kampen en enkele kerkplantingsprojecten in ons land.

De eigen opleiding, het Baltic Reformed Theological Seminary (BRTS) ontvangt veel Amerikaanse steun.

Bewust richt men de blik wat meer naar Europa, in het bijzonder richting onze kerken.

Men vroeg o.a. hulp bij de vorming van een kerkenorde. Op termijn wil men graag een zusterkerkrelatie.

Hongarije

Met de RPCCEE (Reformed Presbyterian Church of Central and Eastern Europe) is nog steeds contact. Een van de predikanten bezocht de Europese conferentie (EuCRC) in Edinburgh.

Duitsland

Ds. S. Heck werkt vanuit Mission to the World (Presbyterian Church of America, PCA) in Heidelberg aan kerkplanting. Zijn missionaire activiteiten dwingen bewondering af. Hij houdt ons op de hoogte via nieuwsbrieven.

Rusland

De zusterkerkrelatie met de Evangelical Reformed Churches in the Union of Russia (ERCUR) dateert van 1999 (GS Leusden). Na een aantal jaren bestond dit kerkverband uit 5 kerken met ca. 120 leden. Er woedde de afgelopen vijf jaar een hevig conflict, te herleiden tot een strijd om de macht en het laten domineren van persoonlijke belangen. De lidkerken van de ERCUR zijn er niet in geslaagd dit conflict bij te leggen. In de afgelopen periode is met de hoofdrolspelers van dit conflict gesproken. Unaniem was men van mening dat door dit conflict de ERCUR heeft opgehouden te bestaan; ook deputaten trekken deze conclusie.

Meerdere keren zijn brieven gestuurd naar alle lidkerken met de vraag of men onze conclusie deelde. Allen reageerden en ondersteunden onze conclusie.

Dit alles overziend concluderen we: de ERCUR bestaat niet meer.

Deputaten stellen daarom voor de zusterkerk relatie met de ERCUR te beschouwen als opgehouden te bestaan.

Sinds enige jaren is er groeiend contact met de Evangelical Reformed Churches of Russia (ERCR), met ds. Valerian Ten (Russisch, van Koreaanse afkomst) als moderator. Een enkele lidkerk van de voormalige ERCUR heeft aansluiting gevonden bij de ERCR. Hoewel er ook in dit kerkverband inmiddels de nodige wrijvingen hebben plaatsgevonden moet niet worden uitgesloten dat er op termijn met deze kerken een zusterkerkrelatie kan worden aangegaan.

Oostenrijk - Zwitserland

In deze landen zijn al jaren goede contacten met de Evangelisch-Reformierte Kirche Westminster Bekenntnis (ERK-WB), mee door het werk van de St. Steun Reformatie Oostenrijk (SSRO).

Dit kerkverband kent nu vijf kerken met vijf predikanten: Wenen met ds. Hunter, Neuhofen a/d Krems met ds. Meuleman, Rankweil met ds. Mayer, Winterthur met ds. Reiner en Bazel met ds. Vertterli. Deputaten hebben geconstateerd dat deze gereformeerde kerken in een

functionerend kerkverband leven, o.a. in de manier waarop het kerkelijk samenleven is georganiseerd, de wijze waarop de synode vergadert en het toelaten van predikanten. Opnieuw ligt een verzoek tot het aangaan van een zusterkerkrelatie met deze kerken op de synodetafel; deputaten stellen voor dat verzoek te honoreren.

West Oekraïne (Subkarpaten) en Oekraïne

De ERE (Evangelium Reformatum Egerhaz = evangelisch gereformeerde kerk) is een groep kerken die een paar jaar geleden uit de KRE (de Hongaarse volkskerk in het Westen van Oekraïne) is uitgetreden. In 2008 zocht men contact met ons, waarna ze in 2009 en in 2010 door ons zijn bezocht.

Men heeft zich afgescheiden van de volkskerk: het werd hen onmogelijk gemaakt de Bijbelse principes te preken en toe te passen. Er zijn vijf predikanten die in verschillende dorpen de zorg voor ongeveer 200 mensen dragen (leden en belangstellenden). Er zijn inmiddels 4 gebouwen. Dat laat zien dat, ondanks dat men geen enkele financiële steun ontvangt, men met veel liefde geeft voor de kerk. Er is een actief kerkelijk leven. Als belijdenisgeschriften heeft men de Heidelbergse Catechismus, de tweede Helvetische Confessie en de Westminster (de laatste om aansluiting te krijgen bij de gereformeerde oecumene). Waar mogelijk is er goede samenwerking met de Oekraïens Evangelisch Gereformeerde Kerken (UERC), de kerken waarmee de kerken in Gelderland en Flevoland samenwerken. Met stichting Fundament (ook werkzaam in dit gebied) is een aantal afspraken gemaakt. Deputaten zijn van mening dat deze kleine en door de omgeving geminachte kerkengroepering onze hartelijke steun waard is.

Samenwerking in opleidingen

In de afgelopen periode kwam van diverse kanten een verzoek om hulp bij de opleiding van voorgangers. Ook werd geconstateerd dat op verschillende plaatsen in Oost Europa voorgangers worden opgeleid zonder enige vorm van samenwerking. B.v. in Kazan, Moskou, St. Petersburg, Kroatië, Oezbekistan, Letland, Kiev. In laatst genoemde stad bevindt zich een kwalitatief goede theologische opleiding, het Evangelical Reformed Seminary of Ukraine (ERSU), gerund door mensen van de GKv en de Presbyterian Church in America (PCA). In maart 2010 is met een aantal betrokkenen geconfereerd om te komen tot meer samenwerking en/ of afstemming van theologisch onderwijs. Van genoemde plaatsen en landen ontbraken Oezbekistan en Kroatië. De verschillen bleken te groot om snel resultaat te verwachten. Een kleine commissie gaat de verschillen in kaart brengen en zal zo mogelijk met voorstellen komen voor vormen van samenwerking.

Noord-Amerika

Met de kerken in Noord-Amerika is contact onderhouden via mail en via het bezoeken van synodes.

Van de General Assembly van de Orthodox Presbyterian Church (OPC) kwam recent een brief waarin werd duidelijk gemaakt dat de 77^e GA besloten heeft om: "niet zonder reserves te kunnen bevestigen dat de andere kerk voluit gereformeerd is". Eind oktober zal een gesprek plaats vinden met enkele afgevaardigden van de OPC. N.a.v. dit gesprek zal er een besluit genomen worden met betrekking tot een advies naar de GS 2011. Als de OPC blijft bij haar besluit zullen wij adviseren de relatie onder 'contacten' te laten vallen.

2.4 Sectie 4 (Azië, Australië en Nieuw Zeeland)

Algemeen

In verband met het terugtreden van de toen pas benoemde deputaat C. de Wolff werd nog voor het afsluiten van de GS van Zwolle-Zuid mw. K. v.d. Linden- v.d. Velden in zijn plaats benoemd.

Australië

Voorafgaand aan de Free Reformed Churches of Australia (FRCA) Synode te Legana (2009) werd door het Fraternal Committee van de FRCA dringend verzocht de vrouwelijke BBK-afgevaardigde te vervangen. BBK heeft daarin bewilligd; overigens met behoud van gevoelens, hetgeen ter synode tot uitdrukking is gebracht.

De synode kwam tot de conclusie dat onze kerken een nieuwe hermeneutische uitleg van de Bijbel hanteren, die meer gebaseerd is op mensen dan op Gods Woord. Sectie 4 heeft per brief gevraagd om uitleg met onderbouwde argumenten. In juli 2010 is een reactie hierop ontvangen.

Filippijnen

Sinds lange tijd is er weer (e-mail-)contact met de Christian Reformed Church in the Philippines (CRCP) en de Reformed Free Church of the Philippines (RFCP). Een gepland bezoek aan deze kerken in maart 2010 kon wegens een negatief reisadvies van het ministerie van Buitenlandse Zaken niet doorgaan.

India

Het voornemen om de contacten met India vooral via de Reformed Presbyterian Fellowship (RPF) te laten lopen, kon nog niet worden uitgevoerd. De RPF-conferentie in januari 2009 werd uitgesteld en in 2010 is geen uitnodiging ontvangen. We hebben verzocht ons voor de volgende RPF-conferentie als waarnemer uit te nodigen.

De Presbyterian Free Church in Central India (PFCCI) is gesplitst wegens een conflict met rev. David John. Aan de nieuwe contactpersoon rev. Samit is informatie over de gang van zaken gevraagd. Aan rev. John zal worden gevraagd zijn kant van het verhaal toe te lichten. Van de Presbyterian Free Church Council (PFCCCK) is een uitgebreid verslag ontvangen over de ontwikkelingen in deze kerken. God zegende het werk van een groot aantal evangelisten: vele nieuwe kerken werden geplant in India, Nepal, Bhutan en Sikkim. Deze kerken willen meedenken over het rapport *M/V in de kerk* en hebben de Engelse vertaling hiervan aangevraagd.

De Reformed Presbyterian Church of India (RPCI) is gesponsord voor de reiskosten naar de ICRC in Nieuw-Zeeland. Deputaten hebben in een aanbevelingsbrief aan de ICRC de aanvraag voor het lidmaatschap van de RPCI gesteund.

De Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI) vierde in februari 2010 de Gospel Centenary Celebration: 100 jaar geleden is het evangelie in Noordoost India gekomen. De Evangelical Churches Association in Noordoost India heeft opnieuw kerkelijk contact gezocht. We hebben hun verzocht om eerst een positieve aanbeveling van de RPCNEI te vragen.

Bij het bezoek aan de South India Reformed Churches (SIRC) in oktober 2009 werd geconstateerd dat deze kerken zijn uitgegroeid tot een kerkverband met gezonde verhoudingen. Aanbevolen wordt om te werken aan het verstevigen van de contacten.

Indonesië

Nusa Tenggara Timur-provincie (o.a. West-Timor, Sumba, Savu en Roti)

Predikanten van de GGRI-NTT, op bezoek in Nederland, hebben naar aanleiding van een verzoek van de Gereformeerde Kerken (hersteld) GK(h) voor een zusterkerkrelatie, met nadruk gesteld dat de GGRI-NTT de relatie met de GKv niet zullen verbreken.

Inzake een verzoening tussen de Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC) en de Gereja Gereja Reformasi Musyafir (GGRM). stellen we ons terughoudend op en wachten op het resultaat van de bemiddeling door de GGRI-NTT. Of mogelijk resultaat van de synodes van GGRC en GGRM.

Kalimantan

I.v.m. effectivering van de zusterkerkrelatie werd in 2009 de synode van de Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Kalbar) op Kalimantan bezocht. N.a.v. onze toespraak werd een studiec commissie ingesteld, om mee te denken over 'vrouw-en-ambt' (in oktober 2010 heeft men inmiddels twee dagen daarover vergaderd) en over de invulling van de middagdienst.

Papua

De in principe al bestaande zusterkerkrelatie met de Gereja Gereja Reformasi di Indonesia – Papua (GGRI-P) willen we in overleg met de Overijsselse Zendings Deputaten concrete inhoud gaan geven door middel van correspondentie en persoonlijk contact.

Korea

In september 2009 is de General Assembly van de Presbyterian Church of Korea (PCK-Kosin) bezocht. Onze vraag aan het Fraternal Committee om wederkerigheid in de relatie heeft niet tot concrete afspraken geleid.

Het gesprek met de vertegenwoordigers van de Reformed Church of Korea (RCK), die onlangs van de Kosinkerken zijn afgesplitst, geeft geen aanleiding tot zorg over dwalingen in de PCK-K.

Met het Fraternal Committee was tijdens de General Assembly van de Presbyterian Church of Korea (PCK-Hapshin) een verkennend gesprek. De deputaten staan positief tegenover het voorstel voor kerkelijk contact met de GKv, afhankelijk van een besluit door hun GA.

Israël

BTC en Stevaj gaan samen in een nieuwe organisatie onder de naam 'Yachad'. Deputaten willen blijven fungeren als klankbord en zullen desgevraagd adviseren.

Myanmar

De eerste General Assembly van de Reformed Presbyterian Churches Fellowship Myanmar (RPCFM) is bijgewoond in september 2009. De aangesloten kerken willen samenwerken op het gebied van zending en evangelisatie, theologische opleiding, diaconale projecten, literatuur/publicaties en de financiering hiervan. Hierdoor zouden zij kunnen groeien naar kerkelijke eenheid en in de toekomst als zelfstandig kerkverband kunnen functioneren.

Nieuw-Zeeland

In sept. '08 is de Reformed Churches of New Zealand (RCNZ) synode in Hastings bezocht. RCNZ blijven, ondanks bezwaren van de FRCA, contact houden met Christian Reformed Churches of Australia (CRCA). In oktober 2009 was de RCNZ gastheer voor de ICRC in Christchurch.

Sri Lanka

Door betreurenswaardige miscommunicatie van beide zijden hebben deputaten aan de GS van Zwolle-Zuid (2008) voorgesteld de Christian Reformed Church of Sri Lanka (CRCSL) te schrappen van de lijst met kerkelijke contacten. Tijdens het bezoek van Rev. Roshan Mendis in okt. '08 konden de misverstanden worden weggenomen. Er is wederzijds de intentie het kerkelijke contact te willen herstellen. In oktober 2009 is een bezoek gebracht aan de CRCSL om dit verder door te spreken. Het bezoek heeft duidelijk gemaakt dat zij zich willen profileren als gereformeerde kerken. De GKv kunnen veel voor deze kerken betekenen en ook veel van hen leren. Ook werd gesproken met rev. De Silva van de Lanka Reformed Church (LRC); hij overweegt ernstig om terug te keren naar de CRCSL.

Diversen

- De Aziëconferentie van gereformeerde kerken (ACRC) van 21-25 januari 2008 is door twee afgevaardigden bezocht.
- DVN houdt ons op de hoogte van het onderzoek naar mogelijkheden voor hulp aan China.

2.5 Sectie 5 (Afrika en Spaans-/Portugeessprekende landen)

Brazilië

In juli 2010 accepteerde het Supremo Concilio van de Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB) het aanbod van de GS Zwolle Zuid tot zusterkerkrelatie en wel op het hoogste niveau (de IPB kent drie niveaus in de kerkelijke relaties). De BBK-afgevaardigden spraken hun dankbaarheid uit.

De herbenoemingen van de synodevoorzitter en de algemeen secretaris zijn dankbaar stemmende signalen van de koersvastheid van de IPB.

Tussentijds waren er goede contacten met de IPB. De IPB is toegesproken tijdens de herdenking van het 150-jarig bestaan. Er is gesproken met IPB-predikanten die officieel op bezoek waren bij DVN en de Drentse Zendingdeputaten.

Hoewel deputaten BBK daarmee geen directe bemoeienis hebben, heerst dankbaarheid dat een gezamenlijk congres IPB-GKv over kerkplanting wordt georganiseerd voor juni 2012 in Brazilië.

Een belangrijk (indirect) resultaat van ons werk is dat de TUK en de doctoraalopleiding van de IPB in São Paulo een overeenkomst hebben gesloten inzake uitwisseling van docenten en studenten

In oktober 2008 is de synode van de Igrejas Reformadas do Brasil (IRB's) bezocht. Dit kleine kerkverband groeit door toetreding van enkele plaatselijke kerken. De groei gaat niet ten koste van de IPB. In een deel van de IRB's heersten negatieve gevoelens met betrekking tot de IPB. De IRB's zijn dankbaar voor onze steun bij de aanvraag van het lidmaatschap ICRC.

Congo

De Église Réformée Confessante au Congo ERCC (Congo) is verscheurd geraakt door interne conflicten. De hulpverleningsrelatie met de Nederlandse zendende kerken (PS Utrecht) en DVN werd verbroken. BBK deed een dringend appèl op de ERCC om tot verzoening te komen. Die verzoening bleef uit. Na de breuk in 2008 besloot een deel van de oud-leden van de ERCC in een buitengewone generale synode tot de oprichting van een nieuw kerkverband. Deze United Reformed Church of Congo (URCC) is inmiddels door de overheid erkend. Via de URCC zijn de contacten tussen Congo, de Utrechtse Zendingdeputaten en DVN hersteld. Een BBK-delegatie bracht in juli 2010 een bezoek en kreeg een erg goede indruk van de URCC. Men is serieus bezig de kerk op te bouwen; probeert fouten uit het verleden te vermijden en is ernstig op zoek naar wat wezenlijk is in het christelijk geloof en de gereformeerde traditie. Aanbevelingen worden voorbereid om de zusterkerkrelatie voort te zetten met de URCC

Kenia

Een gezamenlijke afvaardiging van BBK en Zwolle-Zuid reisde in 2009 naar Kenia om de synode van de African Evangelical Presbyterian Church (AEPC) te bezoeken en de contacten met de Reformed Church of East Africa (RCEA) te onderhouden. Het was een prima combinatie van min of meer formele contacten van BBK en de praktische invulling van de contacten vanuit Zwolle-Zuid via uitwisselingsprogramma's en projecten. De reis liet sterke indrukken achter. Enerzijds was er de verdrietige kant van de nog verse sporen van de recente geweldsexplosies en de uitzichtloze droogte in de landbouwgebieden en anderzijds het leerzame geloofsvertrouwen in die uiterst moeilijke omstandigheden.

Op bewonderenswaardige wijze werken de kerken aan verzoening en hulpverlening. De kerken en kerkplantingen verlopen (in stedelijke gebieden minder dan in de rurale gebieden) grotendeels via etnische lijnen. Voor het diaconale werk geldt dat niet.

Tijdens de AEPC-synode bleek dat de AEPC minder ver is dan de RCEA in het functioneren als landelijk kerkverband en het bespreken van gemeenschappelijke onderwerpen. Er was vooral sprake van voortgangsrapportages van de regionale ontwikkelingen. Er is enige groei in de onderlinge relatie en het wederzijds vertrouwen van de RCEA en de AEPC, mede door de regionale ICRC-conferentie.

Nigeria

De in 2005 gestarte relatie met de Nongu u Kristu u Ken Sudan nen Tiv (NKST) gedijt.

Tijdens de General Assembly van november 2008 konden opnieuw de circa vijfhonderd synodeleden worden toegesproken.

Tijdens het bezoek van de secretaris generaal van de NKST aan de partnerconferentie van DVN sprak BBK met hem over stroomlijning van de onderlinge contacten in de periodes tussen synodes. De tot dan sterke centralisatie in de persoon van de secretaris generaal vraagt om meer delegatie. Investing in contacten blijft belangrijk om de zusterkerkrelatie gestalte te kunnen geven.

Portugal

De contacten met de Igreja Crista Presbiteriana de Portugal (ICPP) in Portugal liepen vooral via een daar werkzame Braziliaanse predikant. De sectie maakte een ontmoeting mogelijk door hem de EuCRC in Soest te laten bijwonen. Herhaling tijdens de conferentie in Schotland werd onmogelijk toen hij om gezondheidsredenen dit voorjaar moest repatriëren.

Spanje

De sectie bezoekt jaarlijks de synode van de Iglesias Reformadas de España (IRE) in Spanje. Na de onttrekking van enkele plaatselijke kerken blijft men werken aan de inhoud en vormgeving van de onderlinge samenwerking. Adviezen tijdens de synodevergaderingen en in tussentijdse contacten worden geapprecieerd. Inmiddels worden relaties gelegd tussen de IRE en een ander klein kerkverband in Spanje. Deze denominatie met vijf plaatselijke kerken is gesticht door Braziliaanse zendingen van de IPB.

Uganda

De contacten met de PCU (Presbyterian Church of Uganda) zijn versterkt; mede door de tijdelijke aanwezigheid van DVN in Uganda. In overleg met Hilversum, waar de contacten startten, is begin 2010 besloten tot een gezamenlijk bezoek aan de PCU tijdens een "nationale ontmoeting van presbyteries", een landelijke vergadering met een minder officieel karakter dan een General Assembly. In de PCU zijn nogal wat spanningen. Het is een veelbelovende kerk met veel jeugdig enthousiasme, maar daardoor kwetsbaar. Door de gehanteerde structuren zijn er risico's. De nadrukkelijke rol van enkele personen in de board of directors lijkt voor dit moment functioneel maar houdt voor de toekomst gevaren in zich. De jongere generatie spreekt met respect over de ouderen maar is kritisch op hun rolmodel. Ondanks de kritische kanttekeningen overheerst dankbaarheid voor de hoopvolle ontwikkelingen binnen de PCU.

Venezuela

Het onderhouden van de relatie met de kerken in Venezuela vond vooral plaats via DVN en de Drentse Zendingsdeputaten. Na het afsluiten van de theologische opleiding in de tot dan geldende vorm is binnen de Iglesia Reformada en Venezuela (IRV) sprake van sterk uiteenlopende meningen over het eigentijds relevant zijn, de manier van kerk zijn en de prioriteit van verdere theologische vorming op Nederlandse leest. In de kerken van West Venezuela leidde dit zelfs tot een breuk. Een gepland bezoek in september 2010 aan de kerken van Oost en West Venezuela moest worden uitgesteld.

Zuid-Afrika

In januari 2009 waren er goede contacten met de Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Africa (VGKSA). De toon van het gesprek was hartelijk, broederlijk en ook wel bezorgd over de

ontwikkelingen in Nederland en binnen de GKSA. Er zijn bilaterale gesprekken tussen de VGKSA en de GKSA.

De synode van de Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA), in het teken van 150 jaar GKSA, werd bezocht. Het was tevens de allereerste algemene synode. Tot nog toe bestonden er binnen de GKSA 3 verschillende nationale synoden : de 'witte' synode van Potchefstroom, en de twee 'swartsinodes' van Soutpansberg en van Middellande, voortgekomen uit zendingswerk. Er is de laatste jaren hard gewerkt om deze erfenis uit de apartheidstijd om te smelten in één enkel kerkverband. De synode van 2009 was de bekroning van deze inspanningen en tegelijk een nieuw begin; zij het zeker niet zonder spanningen. Medio 2009 is in een weksynode besloten dat er vrouwelijke diakenen blijven, maar dat de ambten van predikant en ouderling voor zusters gesloten blijven.

Benin

De contacten met de Eglise Réformée Confessante au Bénin zijn indirect geweest, deputaten hebben de ontwikkelingen gevolgd via het werk van Gouda – Waddinxveen.

Verzoeken om kerkelijke contacten vanuit Burundi, Mozambique, Senegal en Sierra Leone zijn primair verwezen naar zusterkerken in Afrika.

De sectie wil prioriteit geven aan het bevorderen van het lidmaatschap van de ICRC van vooral de Afrikaanse kerken en hun mogelijke bijdrage aan het functioneren van de ICRC.

1 Opdracht Generale Synode Zwolle-Zuid 2008

(Acta 2008, Hoofdstuk 11 Buitenlandse betrekkingen)

Artikel 119

Rapport deputaten betrekkingen buitenlandse kerken

Besluit 2:

deputaten op te dragen het bestaande beleid inzake de publiciteit voort te zetten.

Besluit 3:

deputaten op te dragen om hun werk te doen met gebruikmaking van het BBK-bureau en voor deze werkzaamheden gebruik te maken van de faciliteiten van "De Verre Naasten".

Besluit 4:

deputaten op te dragen overleg te voeren met en samen te werken met deputaten Buitenlandse Kerken van de Christelijke Gereformeerde Kerken.

Artikel 124

ICRC/EuCRC

Besluit 3:

deputaten BBK op te dragen aan de EuCRC een vervolg te geven zoals in het rapport voorgesteld.

Artikel 126

Onderhouden van zusterkerkrelaties

Besluit 1:

deputaten BBK op te dragen de relatie met de hieronder genoemde 29 zusterkerken te onderhouden overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen.

- 1 De African Evangelical Presbyterian Church (in Kenia) (AEPC)
- 2 De Canadian Reformed Churches (CanRC)
- 3 De Église Réformée Confessante au Congo (ERCC)
- 4 De Evangelical Presbyterian Church (Ireland) (EPC)
- 5 De Evangelical Presbyterian Church in England and Wales (EPCEW)
- 6 De Evangelical Reformed Churches in the Union of Russia (ERCUR)
- 7 De Free Church of Scotland (continuing) (FCC)
- 8 De Free Church of Scotland (FCS)
- 9 De Free Reformed Churches of Australia (FRCA)
- 10 De Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC) / Gereja Gereja Reformasi Musyafir (GGRM)
- 11 De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-NTT)
- 12 De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Kalbar)
- 13 De Iglesia Reformada en Venezuela (IRV)
- 14 De Igrejas Reformadas do Brasil (IRB)
- 15 De Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA)
- 16 De Presbyterian Church of Korea (Kosin) (PCK-K)
- 17 De Presbyterian Free Church Council (Kalimpong) (PFCC)
- 18 De Presbyterian Free Church of Central India (PFC(CI))
- 19 De Reformed Church in Japan (RCJ)
- 20 De Reformed Church in the United States (RCUS)
- 21 De Reformed Church of East Africa (in Kenia) (RCEA) (zie besluit 2)
- 22 De Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)
- 23 De Reformed Presbyterian Church in Ireland (RPCI)
- 24 De Reformed Presbyterian Church of India (RPCI)

- 25 De Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI)
- 26 De Reformed Presbyterian Church Taiwan (RPCT)
- 27 Die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA)
- 28 Die Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Africa (VGKSA)
- 29 Nongu u Kristu u Ken Sudan nen Tiv (in Nigeria) (NKST).

Besluit 3:

- a met de Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB) een zusterkerkrelatie aan te gaan;
- b deputaten op te dragen de zusterkerkrelatie tot stand te brengen

Besluit 4:

deputaten BBK op te dragen te werken aan het tot stand komen van een zusterkerkrelatie met de hieronder genoemde drie kerken overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus'

naam te prijzen:

- 1 De Orthodox Presbyterian Church (OPC)
- 2 De United Reformed Churches (URCNA)
- 3 De Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB). (zie besluit 3).

Artikel 127

Contacten in het buitenland

Besluit 1:

deputaten BBK op te dragen contact te onderhouden met de volgende kerken en instellingen waarover nu gerapporteerd is, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten.

- 1 Baltic Reformed Theological Seminary en Gereformeerde gemeenschappen in de Baltische Staten
- 2 De Bat Tsion Commissie voor Israel (BTC)
- 3 De Christian Reformed Church of the Philippines (CRCP)
- 4 De Church of Central Africa Presbyterian – Harare Synod in Zimbabwe (CCAP)
- 5 De Église Réformée Confessante au Bénin (ERCB)
- 6 De Evangelical Reformed Churches of Singapore (ERCS: First en Covenant)
- 7 De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Papua)
- 8 De Iglesias Reformadas de España (IRE)
- 9 De Igreja Crista Presbiteriana de Portugal (ICPP)
- 10 De Independent Reformed Church of Korea (IRCK)
- 11 De Kar El Dobarah Evangelical Church (te Caïro in Egypte)
- 12 De Presbyterian Church in America (PCAm)
- 13 De Presbyterian Church of Korea (Hapshin) (PCK (Hapshin))
- 14 De Presbyterian Church of Uganda (PCU)
- 15 De Presbyterian Theological Seminary (Dehra Dun, India) (PTS)
- 16 De Reformed Free Church of the Phillipines (RFCP)
- 17 De Reformed Presbyterian Fellowship in Myanmar (RPFM)
- 18 De South Indian Reformed Churches (SIRC)
- 19 Église Réformée du Québec (ERQ)
- 20 Églises Réformées Évangéliques Indépendantes en France (EREI)
- 21 Evangelisch Reformierte Kirche Westminster Bekenntnisse (ERKWB) (Oostenrijk en Zwitserland)
- 22 Evangelisk-Reformerta Kyrkan in Sverige (ERKS) (Zweden)
- 23 Gereformeerde en Presbyteriaanse contacten in Pakistan

- 24 Gereformeerde Kerk te Gent; Christelijke Gereformeerde Kerk te Antwerpen-Deurne (België)
- 25 Hongaarse Gereformeerde Kerken (HGK), Reformed Presbyterian Church in Central and Eastern Europe (RPCCEE) en andere gereformeerde groeperingen (Hongaars taalgebied)
- 26 Minsk Reformed Church (Wit-Rusland)
- 27 Ukraine Evangelical Reformed (of Presbyterian) Church (Oekraïne)

Besluit 2:

- 1 het verzoek van de SSRO, hoewel technisch niet ontvankelijk, te behandelen;
- 2 de SSRO, de Gereformeerde Kerken te Krimpen a/d IJssel en Vlaardingen en Ridderkerk en de gemeenten van de ERKWB door middel van een brief te berichten
  - a dat het momenteel niet mogelijk is om een zusterkerkrelatie tot stand te brengen tussen de ERKWB en GK overeenkomstig de GK richtlijnen vastgesteld door GS Ommen 1993; maar
  - b dat dit onverlet laat dat de gemeenten die samen de ERKWB (willen) vormen gezien worden als kerken van de Heer Jezus Christus, en
  - c dat het formele contact tussen de GK en ERKWB via de GK's te Krimpen a/d IJssel, Vlaardingen en Ridderkerk loopt;
  - d BBK op te dragen de gemeenten van de ERKWB namens de synode te informeren over deze besluiten.

Besluit 3:

- 1 de Lanka Reformed Church (LRC) te verwijderen van de lijst van contacten;
- 2 de Dutch Reformed Church (DRC) (Sri Lanka) te verwijderen van de lijst van contacten;
- 3 de Igrejas Evangelicas Reformadas do Brasil (IERB) te verwijderen van de lijst van contacten.)

2 Voorstel nieuwe opdracht

Besluit 1:

deputaten BBK decharge te verlenen onder hartelijke dank voor het werk dat zij de afgelopen drie jaar voor het onderhouden van de relaties met buitenlandse kerken hebben gedaan.

Grond:

deputaten hebben op goede en verantwoorde wijze uitvoering gegeven aan hun opdracht.

Besluit 2:

opnieuw deputaten te benoemen met de volgende instructie:

- a De deputaten brengen kerken en broeders en zusters op de hoogte van Christus' kerkvergaderend werk in het buitenland.
- b Ze laten buitenlandse kerken en kerkleden meeleven met de Gereformeerde Kerken in Nederland.
- c Ze doen hun werk met gebruikmaking van het BBK-bureau.
- d Ze maken voor deze werkzaamheden gebruik van de faciliteiten van "De Verre Naasten".
- e Ze voeren overleg met en werken samen met de deputaten Buitenlandse Kerken van de Christelijke Gereformeerde Kerken op te dragen overleg.
- f Ze onderhouden contacten met de Gereformeerde Hogeschool te Zwolle en de Theologische Universiteit in Kampen.
- g Ze formuleren nadere voorstellen over participatie in kerkelijke netwerken, in relatie tot het onderhouden van contacten en relaties met afzonderlijke kerken.

- h Ze onderhouden de relatie met de in besluit 11 genoemde zusterkerken overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen.
- i Ze onderhouden, conform de in hun rapport geformuleerde doelen, contact met de in besluit 14 genoemde kerken en instellingen, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten.

Besluit 3:

de Evangelical Reformed Churches in the Union of Russia (ERCUR) waarmee sinds 1999 (GS Leusden) een zusterkerkrelatie heeft bestaan, uit de lijst van zusterkerkrelaties te schrappen.

Grond:

blijkens het rapport van deputaten heeft deze kerk opgehouden te bestaan.

Besluit 4:

het aanbod aan de Orthodox Presbyterian Church (OPC) voor een zusterkerkrelatie niet te handhaven, maar de OPC op te nemen in de lijst van kerkelijke contacten en tevens de hoop uit te spreken dat de OPC van haar kant in de toekomst het initiatief zal nemen om met onze kerken tot een zusterkerkrelatie te komen.

Gronden:

- 1 het aanbod van een zusterkerkrelatie, dat door opeenvolgende synodes aan de OPC is gedaan, is lange tijd in beraad gehouden. Sinds het afwijzende besluit van de 77^e GA, waarvoor als grond wordt genoemd, dat de OPC niet zonder reserves kan bevestigen dat onze kerken voluit gereformeerd zijn, is het niet correct om ons aanbod van een zusterkerkrelatie te handhaven.
- 2 de gereformeerde kerken in Nederland zijn niet veranderd in hun waardering van de OPC.

Besluit 5:

met dank aan de Heer van de kerk een zusterkerkrelatie aan te gaan met de Evangelisch-Reformierte Kirche Westminster Bekenntnis (ERK-WB).

Gronden:

- 1 de ERK-WB verzoekt, na de afwijzing van haar verzoek door de GS Zwolle Zuid 2008, opnieuw om een zusterkerk relatie.
- 2 de ERK-WB heeft zich de bezwaren van de GS Zwolle aangetrokken en heeft met vrucht gewerkt aan de totstandkoming van een functionerend kerkverband.
- 3 de ERK-WB voldoet ook overigens aan de criteria voor het aangaan van een zusterkerkrelatie.

Besluit 6:

de Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Papua) op te nemen in de lijst van zusterkerkrelaties.

Gronden:

- 1 feitelijk bestond al een zusterkerkrelatie.
- 2 de omstandigheden binnen de GGRI-P hebben zich zo ontwikkeld, dat het nu mogelijk is om de bestaande relatie als een zusterkerkrelatie vorm te geven door middel van correspondentie en persoonlijk contact.

Besluit 7:

de Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB) toe te voegen aan de lijst van zusterkerken.

Grond:

met dankbaarheid mogen we constateren dat de Igreja Presbiteriana do Brasil (IPB) het aanbod van een zusterkerkrelatie met de Gereformeerde Kerken in Nederland heeft aanvaard.

Besluit 8:

met de United Reformed Church in the Congo (URCC) een zusterkerkrelatie aan te gaan.

Gronden:

- 1 de URCC vertoont de kenmerken van een kerk van de Heer Jezus Christus en voldoet aan de criteria voor een zusterkerkrelatie.
- 2 de URCC kan worden beschouwd als de voortzetting van de ERCC, waarmee de GKV al een zusterkerkrelatie onderhield; de (huidige) URCC heeft bij alle besluiten die tot de kerkscheuring en de instituering hebben geleid de kerkelijke weg bewandeld.
- 3 de URCC heeft de GKV verzocht, een zusterkerkrelatie aan te gaan

Besluit 9:

de zusterkerkrelatie met de ERCC te beëindigen en de ERCC toe te voegen aan de lijst met contacten.

Gronden:

- 1 de ERCC-leiders hebben geweigerd de besluiten van de buitengewone ERCC-synode van Mbuji-Mayi (2008) te erkennen en hebben deze via de juridische weg en niet via de kerkelijke weg aangevochten.
- 2 de statuten van de ERCC waren dusdanig, dat de Congolese overheid de ERCC-leiders in het gelijk stelde, door GS-besluiten niet rechtsgeldig te verklaren. Hierdoor was er voor de betrokkenen geen andere mogelijkheid dan het oprichten van een nieuwe kerk: de URCC
- 3 de URCC kan dan ook worden beschouwd als de voortzetting van de oorspronkelijke ERCC
- 4 de ERCC heeft in een gesprek aangegeven, prijs te stellen op verder contact met de GKV. De basis voor een zusterkerkrelatie is voor de GKV echter weggefallen. De ERCC-leiders houden zich niet aan de eigen kerkorde, weigeren zich neer te leggen bij besluiten die via de kerkelijke weg zijn genomen en hebben in de afgelopen twee jaar geen enkel blijk gegeven, te willen veranderen of te zoeken naar verzoening. Als de ERCC prijs op contact blijft stellen, zullen we van onze kant het gesprek met de ERCC blijven zoeken.

Besluit 10:

met instemming kennis te nemen van de briefwisseling die deputaten met de FRCA hebben gevoerd, naar aanleiding van de uitspraken, die in de Acta van hun synode te Legana 2009 over onze kerken worden gedaan en deputaten op te dragen in de lijn van deze correspondentie met de FRCA in gesprek te blijven om te werken aan een zuivere beeldvorming van onze kerken.

Gronden:

- 1 de gereformeerde kerken in Nederland herkennen zich niet in het beeld dat van hen in de Acta van de synode van Legana 2009 wordt gegeven.
- 2 het is schadelijk voor de zusterkerkrelatie en het appel dat de FRCA en de GKV in het kader van die relatie op elkaar willen doen, wanneer daarbij wordt uitgegaan van een vertekend beeld.

Besluit 11:

de relatie met de hieronder genoemde 32 zusterkerken te onderhouden overeenkomstig de daartoe aangenomen regels (GS Ommen 1993, art. 68.1-2) teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen.

- 1 De African Evangelical Presbyterian Church (in Kenai) (AEPC)
- 2 De Canadian Reformed Churches (CanRC)
- 3 De Evangelical Presbyterian Church (Ireland) (EPC)
- 4 De Evangelical Presbyterian Church in England and Wales, waaronder de Evangelisk-Reformerta Kyrkan in Sverige (ERKS) (Zweden) (EPCEW)
- 5 De Evangelisch-Reformierte Kirche Westminster Bekenntnis (ERK-WB).
- 6 De Free Church of Scotland (continuing) (FCC)
- 7 De Free Church of Scotland (FCS)
- 8 De Free Reformed Churches of Australia (FRCA)
- 9 De Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC)
- 10 De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-NTT)
- 11 De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Kalbar)
- 12 De Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-Papua)
- 13 De Gereja Gereja Reformasi Musyafir (GGRM)
- 14 De Iglesia Reformada en Venezuela (IRV)
- 15 De Igrejas Reformadas no Brasil (IRB)
- 16 De Igreja Presbyteriana do Brasil (IPB)
- 17 De Nongu u Kristu u Ken Sudan nen Tiv (in Nigeria) (NKST)
- 18 De Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA)
- 19 De Presbyterian Church of Korea (Kosin) (PCK-K)
- 20 De Presbyterian Free Church Council (Kalimpong) (PFCC)
- 21 De Presbyterian Free Church of Central India (PFC(CI))
- 22 De Reformed Church in Japan (RCJ)
- 23 De Reformed Church in the United States (RCUS)
- 24 De Reformed Church of East Africa (in Kenai) (RCEA)
- 25 De Reformed Churches of New Zealand (RCNZ)
- 26 De Reformed Presbyterian Church in Ireland (RPCI)
- 27 De Reformed Presbyterian Church of India (RPCI)
- 28 De Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI)
- 29 De Reformed Presbyterian Church Taiwan (RPCT)
- 30 Die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA)
- 31 De United Reformed Church in the Congo (URCC)
- 32 Die Vrije Gereformeerde Kerke in Suid-Africa (VGKSA)

Grond:

uit het materiaal blijkt dat de genoemde relaties voldoen aan de criteria die gelden voor het aangaan en onderhouden van zusterkerkrelaties.

Besluit 12:

met spijtbetuinging omtrent de miscommunicatie, die ertoe geleid heeft, dat de Christian Reformed Churches of Sri Lanka door de GS Zwolle is afgevoerd van de lijst van contacten, de CRCSL opnieuw op te nemen in de lijst van kerkelijke contacten en de actie die deputaten sinds de GS Zwolle hebben genomen om aan herstel van het contact te werken, achteraf goed te keuren.

Grond:

correspondentie van de kant van de CRCSL, waaruit bleek dat zij veel prijs stelden op de contacten met onze kerken, heeft deputaten BBK en zodoende de GS niet bereikt, met als gevolg, dat op onjuiste gronden besloten is de CRCSL af te voeren van de lijst van kerkelijke contacten.

Besluit 13:

de Church of Central Africa Presbyterian – Harare Synod in Zimbabwe (CCAP), De Kar El Dobarah Evangelical Church (te Caïro in Egypte), de Église Réformée du Québec (ERQ) en Gereformeerde en Presbyteriaanse contacten in Pakistan te verwijderen uit de lijst.

Grond:

in de afgelopen periode zijn er geen contacten geweest; in Pakistan zijn geen kerkelijke contacten bekend waarmee een relatie kan worden onderhouden.

Besluit 14:

contact te onderhouden met de volgende kerken en instellingen, alsmede verdere lidkerken van de ICRC, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen waar we elkaar ontmoeten.

- 1 De Baltic Reformed Theological Seminary en de Gereformeerde gemeenschappen in de Baltische Staten
- 2 Het samenwerkingsverband voor evangelieverkondiging onder het Joodse volk YACHAD
- 3 De Christian Reformed Church of the Philippines (CRCP)
- 4 De Christian Reformed Church of Sri Lanka (CRCSL)
- 5 De Église Réformée Confessante au Bénin (ERCB)
- 6 De Église Réformée Confessante au Congo (ERCC)
- 7 De Églises Réformées Évangéliques Indépendantes en France (EREI).
- 8 De Evangelical Reformed Churches of Russia (ERCR)
- 9 De Evangelium Reformatum Egyhaz (ERE)
- 10 De Evangelical Reformed Churches of Singapore (ERCS: First en Covenant)
- 11 De Iglesias Reformadas de España (IRE)
- 12 De Igreja Cristã Presbiteriana de Portugal (ICPP)
- 13 De Independent Reformed Church of Korea (IRCK)
- 14 De Orthodox Presbyterian Church (OPC)
- 15 De Presbyterian Church in America (PCA), via Mission to the World
- 16 De Presbyterian Church of Korea (Hapshin) (PCK (Hapshin))
- 17 De Presbyterian Church of Uganda (PCU)
- 18 De Presbyterian Theological Seminary (Dehra Dun, India) (PTS)
- 19 De Reformed Free Church of the Phillipines (RFCP)
- 20 De Reformed Presbyterian Fellowship in Myanmar (RPCFM)
- 21 De South Indian Reformed Churches (SIRC)
- 22 Kerken in België, via de GKV te Gent en de CGK te Antwerpen-Deurne (België)
- 23 De Hongaarse Gereformeerde Kerken (HGK) en de Reformed Presbyterian Church in Central and Eastern Europe (RPCCEE) en andere gereformeerde groeperingen (Hongaars taalgebied)
- 24 De Minsk Reformed Church (Wit-Rusland)
- 25 De Ukraine Evangelical Reformed (of Presbyterian) Church (Oekraïne)

Grond:

uit het materiaal volgt dat het zinvol is met de genoemde kerken en instellingen contact te onderhouden.

aftredend

Voorzitter: K. Wezeman
 Vicevoorzitter: P.K. Meijer
 Algemeen Secretaris: M.H. Oosterhuis
 Penningmeester: T.J. Karelse

sectie 1 taak: beleidsvoorbereiding, aansturing en vertegenwoordiging

P.K. Meijer, voorzitter
 M.H. Oosterhuis, secretaris
 K. Wezeman, lid
 T.J. Karelse, lid

sectie 2 taak: publicatie Lux Mundi en PR

P.P.H. Waterval *
 H.S. Nederveen-van Veelen
 T.J. Karelse

sectie 3 taak: Relaties en contacten in Europa, Engeland en Noord Amerika

R. van Wijnen, voorzitter	2011
W. Kuipers, secretaris	2011
P.P.H. Waterval*	2017
Wezeman	2011
A.P. Feijen	2017
D. Velvis	2017

sectie 4 taak: Relaties en contacten in Azië en Australië

J. Plug, voorzitter	2011
H.S. Nederveen-van Veelen, secretaresse	2014
J. Bronsema	2014
J.P.D. Groen	2014
K. van der Linde-van der Velden	2017
M.H. Oosterhuis	2017

sectie 5 taak: Relaties en contacten in Zuid Amerika, Spanje en Portugal en Afrika

Mevr. E.J. Urban, voorzitter	2014
T. J. Karelse, secretaris	2011
Th.J. Havinga	2011
J. M. van Leeuwen	2017
J.P. Kruiger	2011
P.K. Meijer	2011

* Deputaat ds. P.P.H. Waterval ging een nieuw dienstverband aan en zag zich in juni 2010 genoodzaakt om zijn werk voor BBK neer te leggen.

bureau (Gbouw, Zwolle), in de regel 's ochtends open;**medewerkers:**

G.A. Enter-Hindriks
 J. de Haan-Douma

j Brief BBK aan FRCA – dd maart 2010

DEPUTATEN BETREKKINGEN BUITENLANDSE KERKEN
COMMITTEE ON RELATIONS WITH CHURCHES ABROAD OF THE REFORMED
CHURCHES IN THE NETHERLANDS
POSTBUS / P.O. BOX 499 8000 AL ZWOLLE THE NETHERLANDS
TEL (++) (0) 38 427 0 470 FAX (++) (0)38 427 0 411
email bbk@gbouw.nl www.bbk.gkv.nl

To the Free Reformed Church of Australia
p/o mr. Wayne Pleiter, Corresp. Secretary
Dep. Contact Sister Churches
PO Box 139
Armadale,
Western Australia, 6992

Zwolle, March 23, 2010

Dear brothers in the Lord

At the most recent general meeting of our Deputies for Relations with Churches Abroad, we discussed the report of our delegates to your Synod, Jan Bronsema and Klaas Wezeman. We would like to voice our appreciation for your reception of these brothers, and are thankful for the opportunities you gave them to represent us. We are also thankful for the decision of your churches to continue the sister church relations with the RCN under the adopted rules. And you may rest assured that your churches' exhortation towards us: *to be faithful in our approach to hermeneutics and combating the influence of a post-modern 'spirit of the age'*, will be taken to heart.

There are, however, three concerns we would like to lay before you. With the express request that you let us know how you intend to deal with these: whether in clarification toward us as deputies on behalf of your churches, or in recommendations to your next Synod on our behalf. In our view, these three concerns impact significantly upon our mutual relationship, and/or on our relationship with other sister churches.

In the first place, we would like clarification on your position with respect to our churches' use of women deputies. As you know, our churches have had women deputies in various capacities, also as representative to foreign churches, for many years. At your express request, in the interest of preventing unnecessary tension at your Synod, we replaced one of our deputies, a woman, with a male counterpart. You had made clear to us that there were some among you who considered female deputyship principally unacceptable, and that although this was not necessarily the considered opinion of your churches, it would be expedient to avoid a discussion of this issue at such a late date. We believed it was our responsibility at that stage to accede to your request. However, we believe it is now your responsibility to hold the discussion which is necessary, not burdened by the pressure of an upcoming Synod. If it is a matter of scriptural principle, our churches need to repent. If it is not a matter of scriptural principle, you need to say so.

In the second place, we would like to discuss with you ground 3 of your churches' decision regarding the RCN. This ground speaks of a particular way of interpreting Scripture which appears to be the common denominator in decisions of our churches, namely one which "takes its starting point in man, rather than in God's Word, and which may be the result of the influence of a post-modern 'spirit of the age'". We may be misunderstanding the point here, but this is how we interpret it: this particular way of interpreting Scripture is a matter of fact in our churches, and (consequently) it appears to be the common denominator, etc.

Brothers, if this is indeed what your churches are saying, we have a major problem. This would mean that you have taken on board a judgement which we would strenuously object to. On the one hand it is a damning condemnation: for any church which takes its starting point in man, rather than in God's Word, has ceased to be church. On the other hand it is a statement so vague, so unspecific, and so unsupported that it is impossible to act on. We are convinced that your churches will not have intentionally joined in condemning our churches rashly and unheard. But this statement, as we understand it, and as it appears to be understood among our sister churches worldwide, does little to defend and promote your ecclesiastical neighbour's honour and reputation.

In the third place, we would like clarification of decision 7: 'to share with the RCN the observation that the current direction is placing tension on our sister church relationship.' Is the point of this observation that the FRCA sees unrest and suspicion of the RCN within its own ranks, and is concerned that this may hinder the ecclesiastical relationship? Or that the FRCA, as churches, are finding it difficult to maintain an effective ecclesiastical relationship with the RCN? And if so, what are then the concrete effects or consequences of this tension? And, depending on what the answers to these questions are: to what extent is it the responsibility of the RCN to resolve this tension, and to what extent is it the responsibility of the FRCA themselves?

Brothers, we realise that these questions may not be easy for you to answer. However, it is in the interest of our churches on both sides, and we believe to the glory of our God, that our words and intentions be fully transparent.

As our report to the General Synod needs to be submitted by January 8, 2011 we would like to request your timely attention to the matters raised in this letter. We would hope to be able to report that our concerns have been adequately addressed and resolved.

We wish you a great deal of wisdom in discussing these matters, and look forward to your response.

On behalf of the deputies,
Yours in Christ,

Rev. dr. M.H. Oosterhuis, general secretary BBK

(mailversie)

To the Reformed Churches in the Netherlands
c/o Rev dr MH Oosterhuis
Deputaten BBK
P.O. Box 499
8000 AL Zwolle
THE NETHERLANDS
3 July 2010

Dear Brothers in the Lord

It is by now more than a year ago that we, as Free Reformed Churches of Australia, had our last Synod. We are thankful that two delegates of your deputyship, brs. J. Bronsema and K. Wezeman were present. Synod Legana 2009 dealt extensively with the close relationship that we as churches have. It is a relationship which we treasure, even though over the past years we have on a number of occasions expressed our concerns about the direction which you, our sister churches, are taking. Some of these concerns have previously been documented in decisions of our past Synods, and in the Deputy reports submitted to these Synods. We refer in particular to the detailed report of our deputies to Synod West Kelmscott 2006. We also refer to the concerns that were voiced in a very strong way by our deputies who attended at your Synod Zwolle-Zuid in May 2008, participating at Synod discussions during 'Buitenland Week'. Finally, these concerns were again expressed in the Deputy report to, and the decisions of, Synod Legana with respect to our mutual relationship.

Before highlighting some of these concerns, we would first like to quote some words from your delegate, br. J. Bronsema, in his address to Synod Legana. Br. Bronsema said that we need each other in looking for Scriptural direction how to be a true church of the Lord Jesus Christ in today's secular society. In this context, he said the following, *"In performing this calling we are given to each other in teaching and conducting the so called 'old path'."* The words 'old path' are a quotation from Jeremiah 6:16, which reads, *"Thus says the LORD, 'Stand in the ways and see, and ask for the old paths, where the good way is and walk in it. Then you will find rest for your souls."* Brothers, as Rev. A. Veldman mentioned it in his responsive address, it is our sincere desire to walk together with you on these old paths, to find that true rest of which the prophet Jeremiah speaks.¹ We trust that in this spirit you will accept what follows in this letter, a letter written out of sincere love for a sister about whom we have deep concern.

The decisions of Synod Legana specify two main areas of concern, namely a new approach to hermeneutics and the influence of postmodernism (Art 71.XI, Decision 4). Within this letter, we wish to first address these two main concerns.

A new approach to hermeneutics:

The decision of Synod Legana makes reference to, amongst others, a report submitted by the late Rev. M. Nap to your Synod Zwolle-Zuid, titled 'Onrustig is mijn hart' (Art 71.XI, Decision 6(b)). In his covering letter to Synod Zwolle-Zuid, Rev. Nap writes about *"Onrust over het actuele gezag van de Heilige Schrift zoals die voor ons ligt en over het gebruik van het Woord van God."* Brothers, from our Synod decision it is clear that we share this same 'onrust'. Ground 3 of the decision refers to a tendency of interpreting Scripture that takes its starting point in man, rather than in God's Word. In your letter dated 23 March 2010 you address this ground, writing: *"This is how we interpret it: this particular way of interpreting Scripture*

---

¹ The addresses may be found in Appendices 1h and 1i to the Acts of Synod Legana 2009, which have been sent to you.

is a matter of fact in our churches, and (consequently) it appears to be the common denominator, etc.”

With sadness we must say, brothers, that we indeed see more and more evidence within your churches of this new hermeneutic approach to Scripture. Stating this should not come as a surprise to you, especially when we think back to the discussions that took place during ‘Buitenland Week’ in May 2008. The vast majority of the foreign delegates so strongly warned your Synod specifically in relation to this issue, that we wonder whether we need to cover this ground again. Nevertheless, since you indicate that Ground 3 may be vague and unsupported, we will provide some specific examples. Some examples have been mentioned before and some are new.

- a We hear more and more voices that question whether Genesis 1 is literal history. They argue that the Scriptural account of the days of creation is a literary device that puts into words a great mystery. This is in sharp contrast with what we read in Exodus 20:11, that the LORD created heaven and earth in six days and rested on the seventh day. The new hermeneutic approach argues as follows: this week rhythm became the framework within which, at some later time, Genesis 1 was written. We consider this to be an example of the Word of God being interpreted in a way that takes its starting point in man.
- b We refer to the Deputy report regarding Marriage and Divorce submitted to your Synod Amersfoort 2005. Although this report was not accepted as an authorized report by your Synod, it nevertheless referred to a way of interpreting Scripture that we have heard amongst other ministers within your churches, namely that the Holy Spirit gives the church guidance in applying the norm of Scripture. Rev. A. Veldman in his address to Synod Zwolle-Zuid referred to this, saying, *“We do not deny that the Holy Spirit gives the church guidance in applying the norm of Scripture, as long as the outcome is not contrary to what Scripture teaches.”* It is here that we have our concerns, that despite your strong opposition against divorce, there are guidelines for divorce that do not take their starting point in God’s Word.
- c We observe the new approach to hermeneutics in how some of your churches deal with the issue of homosexuality, saying that the living together of homosexual members cannot be definitely rejected. We are thankful that Synod Zwolle-Zuid rejected this viewpoint. At the same time, we regret that Synod did not wish to decide that, in such cases, discipline must be applied. This leaves an opening for a different approach than what God’s Word teaches about this issue.
- d A further example of the new hermeneutic approach came to the fore in discussions regarding contact with the NGK, particularly in relation to their allowance for female office bearers. This fact ought to be an impediment to further contact. Yet Synod’s decision to continue contact with the NGK allows for a different way of interpreting Scripture with respect to the matter of female office bearers.
- e We refer to the way in which Synod dealt with the interview of Dr. Harinck. Although Dr Harinck gave some further explanation of what he meant with respect to the interview, he was not required to, and has not, retracted any of his statements.
- f The appointment of Dr. S. Paas to the staff of the Theological University, as well as approval of the recent dissertation of Dr. K. VanBekum, are also evidence of allowing room for a new approach of interpreting Scripture which does not take its starting point in the Word of God. These rather follow today’s general theological discourse, as pointed out in the recent articles published by Prof. J. Douma on his webpage.

As mentioned previously, we are not unique in raising the matter of this new approach to hermeneutics. We refer again to the strong voice of the many foreign delegates who attended your Synod Zwolle-Zuid, urging your churches to heed the call extended to them. However, with deep regret we have not as yet seen much evidence of heeding this call. We do note with thankfulness that Synod Zwolle-Zuid did not accept the majority Deputy report

regarding contact with the NGK, and that the matter of “Man/Vrouw in de Kerk” required further research. Yet our concerns remain with respect to the matters mentioned above.

Many of the specific issues raised above are not new for your bond of churches. You have faced these matters of hermeneutics previously, yet at that time you dealt with them in a different way. We think of the strong language of some of your previous Synods concerning the teachings of Prof. Oosterhof in the CGK, and the strong criticism raised against his teaching (e.g. by the late Rev. J. Francke in his book, “Morgen der Mensheid”). We do not observe that your more recent Synods speak that same consistent language.

Brothers, we can come to no other conclusion than that this is indeed a new way of interpreting Scripture, which at times looks more at the human aspect of Scripture rather than at the divine character of the infallible Word of God.

The influence of Postmodernism:

By way of Decision 4, our churches *“Exhort the RCN with love and care to be faithful in their approach to hermeneutics and combating the influence of a post-modern ‘spirit of the age.’”* This takes us to the second major concern. We see the influence of post-modernism being reflected in the way that local churches within your bond increasingly grow apart, creating a measure of independentism. An example which clarifies this is the contact with the NGK, both at synod and local level.

Regarding the matter of confessional binding within the NGK, the decision of Synod Zwolle-Zuid speaks of trust that with continuing discussion you will find each other on this point. The question of confessional binding was one of the main grounds for the split in 1967. From our vantage point as sister churches, we do not see that the NGK has changed its view since 1967. Our concerns on this point therefore remain. Further, how can your Synod express trust, when in the meantime the NGK has opened all offices for women? In this, we see an acceptance of each other in the context of the today’s spirit of post-modernism.

We see further evidence in the fact of unity being pursued on the local level, even with congregations of the NGK which allow women in office. We realize that as federation, we can only judge our mutual relationship and your direction by what your Synods decide. Yet, Synod Zwolle-Zuid allowed for a measure of freedom at the local level. As a result, the local churches grow increasingly apart, causing disunity within the bond. We therefore cannot ignore what happens at the local level, noting that some local congregations have amalgamated with the NGK, whilst at Synod level the discussions regarding unity are not yet concluded. Brothers, this spirit of independentism concerns us deeply.

Another example of the influence of the post-modern ‘spirit of the age’ is found in the opinions aired by ministers within your bond, at times even in the daily newspaper. We ask whether these are being addressed by local consistories or classes? We refer specifically to the comments made by Rev. J. Zomer in the ND shortly after Synod Zwolle-Zuid, expressing the view that there is nothing wrong with women in office. We also note that Deputies for revision of the Church Order have included an optional article allowing for women deacons, presupposing that this is a Scriptural option rather than awaiting your Synod’s decision regarding the position of women in the church.

We could mention more, such as what we would call innovative worship services, whereby at times even drama productions take centre stage in the worship services. We could refer also to the increasing use of ‘opwekkings liederen’. You as Deputies may say that you do not carry the responsibility to address these matters. Yet, it appears that these differences of opinion and practice are not addressed. We consider that these all give evidence of the influence of a post-modern spirit of the age, where all can live together with each having his

or her own opinion. Finally, we see it also reflected in the statements of the 'Raad van Toezicht' of the TU regarding the interview of Dr. Harinck and the appointment of Dr. Paas.

Other points mentioned in Synod Legana's decision

Having dealt with the two underlying points of concern, we will briefly touch on the other points mentioned in the decision of Synod Legana. Some have been addressed in the examples above. In addition, we refer to:

The matter of the 4th Commandment:

Some appeals to your Synod Zwolle Zuid requested Synod to state unequivocally that there is a Scriptural command to rest on the Sunday (apart from works of mercy). Such clarification would have promoted rest within the churches on this matter. Why did Synod refuse to clarify this point? That Scripture teaches that we are to rest on the Sabbath day, being the Sunday in the NT era, has been defended by the church through the ages. This defence should not weaken, especially not in today's secular society. Synod Zwolle-Zuid rejected an appeal to the order of creation, being that the LORD's rest on the seventh day leads to a command rest on the Sabbath. In this context, we refer to what we wrote previously regarding the way of interpreting Genesis 1.

The matter of the 7th Commandment:

We are thankful that Synod Amersfoort 2005 stated very strongly that divorce and re-marriage thereafter is un-Scriptural, and therefore is not permitted. Yet, the reference to 'the style of the Kingdom' allows room for non-Scriptural grounds for divorce e.g. weakness in faith, powerlessness to practice or persevere in that which is good, interpreting the Word of God differently in good faith, as well as others. This shows that, whilst on the one hand Synod spoke strongly, on the other hand the teaching of Scripture as found in Matthew 5 and 19 and in 1 Cor. 7 was not upheld.

Underlying this issue is what is understood by the term "the style of the kingdom". This terminology is based upon what Dr. DeBruijne wrote in "Woord op Schrift", where he formulates it as follows, "*Het kador van een gemeente-ethiek is vereist om tot goede beslissingen te komen over wat wel en niet past bij de boodschap van de Bijbel.*"² Thus the ground for taking decisions becomes the ethics of the congregation guided by the Holy Spirit (for example, with respect to grounds for divorce), rather than simply listening to what the LORD teaches us in His Word.

Interdenominational administration of sacraments:

Our Synod West Kelmescott 2006 identified concerns with respect to the matter of administering sacraments for military personnel as follows, "*as going beyond the common consent of the Church Order and leading to the danger of interdenominational administration of sacraments.*"

Synod Zwolle-Zuid has extended this to the local churches, allowing consistories to admit to the Lord's Supper those who do not belong to a sister church. We realize that the ultimate authority with respect to attendance at the Lord's Supper lies with the local consistory. Yet, the fact that your Synod did not wish to make any definite rules regarding this point allows for each local church to do things in its own way. This gives rise to the danger of interdenominational administration of sacraments and a spirit of independentism.

---

² C.w. page 206

The continuing proliferation and the contents of new hymns:

Our Synod's previously expressed concerns with respect to this matter have not been alleviated by the decisions of your Synod Zwolle-Zuid. We note that new songs no longer have to be tested by the churches, but only by deputies, leaving it simply in the hands of one small body. Moreover, Synod Zwolle Zuid also took the decision to take part in the project of the interdenominational 'Stichting voor het Kerklied'. Working on this together with other church federations with which you have no ecclesiastical contact can easily open the door to the inclusion of non-Scriptural hymns of remonstrant precepts and general atonement, often at the cost of singing less Psalms.

We come now to two final matters raised by you in your letter dated 23 March 2010.

Representation by a female delegate:

You requested clarification and discussion with respect to our difficulties in having a female deputy representing you at our Synod. We welcome the opportunity to clarify this matter in more in detail. Our view is as follows. Delegates of sister churches are given the privilege of fully participating in the discussions and giving advice. Synod is a governing body made up by brothers ordained in the office of elder. Hence, since women are not permitted to serve in the office of elder, they have no place at Synod table either. Synod work is office bearers' work. We realize deputies are not always office bearers in active service, yet *mutatis mutandis* it leaves no room for female representatives of foreign sister churches to be fully participating in Synod discussions and giving advice.

Tension:

You also seek clarification with respect to our Synod decision that *"the current direction is placing tension on our sister church relationship."* Brothers, we express some surprise concerning the questions you ask regarding this matter, particularly in light of what transpired at Synod Zwolle-Zuid. The vast majority of the foreign delegates gave a clear warning, expressing that the direction of various decision to be made by your Synod, especially with respect to contact with the NGK, could have serious consequences. Our delegate, br. A. Breen, addressed our concerns with respect to the report 'Kerkelijke Eenheid'. His concluding words at Synod Zwolle-Zuid were, *"Your decision to a mandate to continue discussions at unity with the NGK, who have actually opened the governing offices to the sisters of the congregation, which is in conflict with Scripture, will surely have consequences for the relation with the FRCA."*

Our present letter makes clear that the matter of unity with the NGK is not the only cause of concern. We observe a variety of matters which, to our mind, have as common denominator a new way of interpreting Scripture, and exhibit the influence of the postmodern spirit of the age. You will understand in all this, brothers, that the LORD asks us not just to speak the right words, but that there may come a time when deeds are required. May the LORD, in His grace, prevent that this will happen and that our ways will not part.

Meeting:

There are limitations in discussing all these matters by letter. We would welcome the opportunity to meet, where we may have the opportunity to discuss these matters with you face-to-face, whether personally or by electronic means. We note that your delegates expressed a similar desire when meeting with us at the conclusion of Synod Legana.

Further, we are aware that the FRCA are not the only churches expressing the concerns outlined in this letter. We understand that, at their recent Synod, the Canadian Reformed Churches also expressed the desire to meet and discuss. We suggest that perhaps a joint meeting could be arranged by you.

In conclusion:

Brothers, this has become a long letter. Yet we hope that you are willing to accept that this letter was written out of deep love for your churches. For a long time we have travelled together in a spirit of unity, a unity which we sincerely treasure. With respect to the many matters raised in this letter, we should be firmly united as churches of our Lord Jesus Christ, standing up for the truth of Scripture. Yet, we feel that in these matters we are growing increasingly apart.

Brothers, this hurts us deeply, since we love you as a sister. Therefore, we fervently plead that you take this as a sincere and serious appeal. We remember your churches regularly in prayer before the throne of our Heavenly Father. We love these churches, and it is precisely because of this deep love that we have written this letter. We pray that the King of the Church, who is mighty in power, may open eyes and soften hearts, so that true unity may continue to exist and concerns may be taken away.

With sincere Christian greetings,

On behalf of deputies

Rev. A. Veldman, convenor

Br. W. Pleiter, secretary

PS

We would appreciate a written response to the matters raised in this letter, which will be helpful also in preparation for a face-to-face meeting.

c Antwoord BBK op brief juli 2010 – dd oktober 2010

DEPUTATEN BETREKKINGEN BUITENLANDSE KERKEN
 COMMITTEE ON RELATIONS WITH CHURCHES ABROAD OF THE REFORMED
 CHURCHES IN THE NETHERLANDS
 POSTBUS / P.O. BOX 499 8000 AL ZWOLLE THE NETHERLANDS
 TEL (++) (0) 38 427 0 470 FAX (++) (0)38 427 0 411
 email bbk@gbouw.nl www.bbk.gkv.nl

Zwolle, October 4th, 2010

Dear brothers in the Lord

Thank you for your response to the three concerns we raised with you. Because your letter - dated 3 July 2010 - arrived during our summer break, it has taken some time for us to respond. We recognise the spirit of love and brotherly concern in which you have tried to answer our questions, and before discussing your letter we prayed sincerely for the wisdom to deal properly with what you, on behalf of our sister churches the FRCA, had to say, also such things as we perhaps would rather not hear. We hope that our letter will reflect our Lord's answer to that prayer, and that our comments and questions will help you help us. Having initiated this particular round of discussion, we will follow the order of our concerns as we raised them in our letter.

- 1 *Women deputies*: from your short response we conclude that it is now not just the opinion of some individuals in your churches, but the decided position of the FRCA that it is inappropriate for churches to be represented by women deputies. You have apparently held the discussion which was necessary, not burdened by the pressure of an upcoming Synod, and have come to this conclusion. As this concerns a long-standing practice within our churches, we find it surprising that it has never been addressed

- before; however, we will take your position into account in the future. It is not clear from your response whether you consider this a matter of scriptural principle; may we assume that for you it is a 'non-essential point of ecclesiastical practice' (art. 46 CO)?
- 2 *Art 71.XI decision 4, Ground 3*: your response confirms our understanding of this statement. The FRCA judge that a particular way of interpreting scripture is a matter of fact in our churches: *one which takes its starting point in man rather than in the word of God*. Brothers, it goes without saying that this is a cardinal issue, which deserves thorough consideration.
  - 3 As deputies it is our responsibility and commitment to make sure the FRCA's judgment is adequately heard and dealt with by our churches. Our comments are intended to achieve that aim. But as a prior remark, we would like to emphasize that in our view it is not helpful, and certainly not in the spirit of Reformed church polity, to include as evidence of man-centred hermeneutic and post-modernist influence, individual, incidental, local issues or personal statements, without reference to their context, and without adequate knowledge of the way they are being dealt with. In addressing each other as sister churches we need to be careful always to do so on the basis of that which by common consent is the public position of those churches, as evidenced by the decisions of their broader assemblies.
    - a In your response all kinds of issues are named, some old, some new, regardless of the actual background and process by which our churches have come to them, and all are presented as evidence of a single common denominator: *man-centred hermeneutic*.
    - b We do not exclude the possibility that there is a real danger in this regard; however, for the churches to adequately address it, you need to demonstrate clearly and succinctly how each particular issue indeed reflects this man-centred hermeneutic. If you do that, you will be truly helping us.
    - c It seems to us that you are addressing particular *outcomes* which you are concerned about, and are assuming that therefore the *starting point* is what you say. You are not doing justice to the possibility (which we are convinced is the case) that also a hermeneutic which fully honours the divine character of the infallible word of God may come to new or unfamiliar conclusions. Within the Reformed churches we have always said that – within the boundaries of our confessions – there is room for that.
    - d In a similar way, the associated allegation of post-modernist influence is argued from particular *outcomes*, without a fair analysis of the process by which the churches have come to these. Again: we are not denying that there might well be a spirit of independentism in the air, but you are not helping us sufficiently by the blanket assumption that *this* spirit is behind our choices.
  - 4 *Art 71.XI decision 7*: your response is one of surprise and a reiteration of the observation, with a nod in the direction of a particular decision with regard to the NGK; however, our question was one of clarification regarding the tension itself: its nature, its possible consequences, and the division of responsibilities in dealing with it. It would be helpful if you would try to answer with this question in mind.

You will have noted that in this letter we have not responded to individual examples you raise, whether old or new. Our hope is that we can first lay the groundwork for a truly fruitful exchange. As a response to the concerns we have raised, we feel that your letter is not yet adequate. We do recognise it as an expression of concerned love from your side. And we are more than willing to go the extra mile to ensure that your concerns are properly heard and dealt with. That can only be to our benefit, and, even more importantly, to the honour of the Lord of the church. However, in order to have that take place effectively, we need you to move to a new level of interaction. We have tried, in this letter, to indicate what we mean with that.

It goes without saying that we will do our utmost to facilitate a true meeting of sister-churches at our upcoming Synod. Not in the least because we are not without our own concerns regarding the challenges facing our churches; and in our struggle to remain reformed we are in need of sympathetic encouragement rather than only criticism. Where it

seems helpful to you, that could include face-to-face discussions prior to the synod week designated for the reception of foreign delegates. Our preference at this time is for a meeting with your delegates only, in order to concentrate on your letter and this our response.

With Christian greetings,
On behalf of deputies BBK

rev. dr. M.H. Oosterhuis, general secretary BBK

5 Concrete producten

a. Notitie van BBK aan deputaten herziening kerkorde

Ad E10.1 en E10.3

Deputaten BBK bevinden zich momenteel in een interne discussie rond het thema netwerken van kerken.

Er is in de samenleving (nationaal en wereldwijd) een sociaal patroon ontstaan van netwerken tussen personen en organisaties.

Dit patroon wordt ook steeds meer zichtbaar in de wereld van kerkelijke contacten.

Contacten binnen het netwerk-patroon hoeven niet altijd een strikt confessionele basis te hebben (lees: de gereformeerde belijdenis).

Als voorbeeld noemen deputaten contacten met een grote Ethiopische kerkgemeenschap die niet voluit als gereformeerd kan worden bestempeld, omdat zij een sterke Lutherse achtergrond heeft. Tegelijk heeft die kerk ook een gereformeerd smaldeel in zich, een Ethiopische variant van de PKN, zij het dat de Ethiopische kerk geen vrijzinnige stroming kent.

Artikel E10.1 spreekt heel nadrukkelijk van “kerken van *gereformeerde* belijdenis in het buitenland” (cursivering van depp. BBK) en sluit daarmee contacten als boven genoemd uit. Omdat de discussie rond netwerken nog niet is afgerond kunnen deputaten BBK geen voorstel doen t.a.v. de tekst van E10.1. Zij noemen onze discussie wel om aan te geven dat het zou kunnen gebeuren dat de actieradius van het BBK-werk in de praktijk breder is dan het kader van E10.1.

Het is deputaten niet duidelijk of E10.3 ruimte wil bieden voor kerkelijke netwerken, die minder gestructureerd zijn dan de ICRC, en of E10.3 ruimte biedt voor het soort contacten als boven genoemd.

Dit hangt samen met wat deputaten als onduidelijkheid signaleren in de tekst van E10.3.

Uit de toelichting op 3. kan men opmaken dat deputaten herziening kerkorde onder 3. willen spreken over multilaterale contacten en relaties, naast en na de bilaterale die onder E10.2 vallen.

Maar de uitdrukking “partnerschappen met buitenlandse kerken” kan heel goed verstaan worden als betrekking hebbend op bilaterale contacten.

Als deze interpretatie correct is, voorziet E10.3 reeds in wat de toekomstige ontwikkeling van het BBK-werk zou kunnen zijn, nl. naast de bilaterale relaties met gereformeerde kerken, en naast de participatie in de ICRC ook het onderhouden van contacten via netwerken, inclusief van contacten met niet-specifiek gereformeerde kerken.

Ad E10.2

Deputaten hebben vragen bij artikel E10.2.

Ten eerste, waarom is gekozen voor het criterium van historische banden met een buitenlandse kerk als basis voor een nauwere zusterkerkrelatie?

Een antwoord is te vinden in de toelichting waar als voorbeeld de ‘emigrantenkerken’ worden genoemd. Maar de toelichting sluit blijkbaar niet uit dat er andere historische banden bestaan.

Dit laatste lijkt deputaten BBK terecht: je kunt denken aan contacten met de van oorsprong Dutch Reformed Church op Sri Lanka en met kerken in Indonesië en elders, ontstaan uit Nederlands zendingswerk.

De toelichting heeft gelijk als zij stelt dat het ondoenlijk is met alle kerken even intensief contact te hebben. Dat is al de praktijk van het BBK-werk. Maar dat heeft vaak te maken met zaken als taal, cultuur en infrastructuur.

Deputaten zijn daarom niet gelukkig met het criterium “historisch”. Een zusterkerkrelatie kan niet goed functioneren doordat er nu eenmaal historische banden zijn.

Het zou zelfs kunnen gebeuren dat een ‘emigranten-kerk’ door een onheuse kritische opstelling tegenover de GKv niet meer in een nauwe zusterkerkrelatie kan leven. Terwijl tegelijk een kerk als de IPB (Presbyteriaans, Brazilië, met Amerikaanse wortels) waarmee geen historische banden bestaan, wel die nauwere zusterkerkrelatie verdient.

Deputaten vinden daarom de verwijzing naar emigranten, in de toelichting, niet to the point.

Deze verwijzing is ook achterhaald. De Canadian Reformed Churches, bijvoorbeeld, kunnen niet meer worden getypeerd als kerken waarin de leden het meest emigranten zijn uit Nederland.

Ten tweede, is de invulling van het begrip “nauwere zusterkerkrelatie” door “wederzijds volledige aanvaarding van elkaar leden en predikanten...” voldoende?

Deputaten BBK begrijpen dat die invulling in een werkorde van de GKv niet misstaat. Het gaat over een zichtbare uitwerking van een relatie met een buitenlandse kerk.

Deputaten BBK zouden liever zien dat het begrip “wederzijds” – kernbegrip voor het BBK-werk! – een duidelijk criterium wordt voor het aangaan en onderhouden van een (al of niet nauwe) zusterkerk-relatie. Dat is tegelijk een alternatief voor het woord “historisch”.

Juist omdat het niet doenlijk is met tientallen kerken een even intensief en wederzijds (!) contact te hebben, door beperkingen qua taal, reismogelijkheden enz., bepleiten deputaten BBK een andere bewoording van E10.2.

Suggestie: Met gereformeerde kerken kan door de synode een zusterkerkrelatie worden aangegaan, als er voldoende waarborgen zijn voor een zinvolle wederzijdse relatie. Deze relatie betekent onder meer de volledige aanvaarding van elkaars leden en predikanten.

Ten derde, kiezen deputaten herziening kerkorde voor een tweedeling in de kerkelijke contacten, zusterkerkrelatie en nauwere zusterkerkrelatie?

De kwestie van categorisering van kerkelijke relaties is al oud. Gereformeerde kerken in de wereld gaan er verschillend mee om.

Op dit moment worden door onze kerken de termen “zusterkerkrelatie” en “kerkelijk contact” gehanteerd.

Deputaten BBK zouden graag de visie vernemen die achter de terminologie “nauwere zusterkerkrelatie” ligt.

b. Voortgangsverslagen 2009 en 2010

Deze zijn te lezen op de gkv-website:

<http://www.gkv.nl/betrekkingen-buitenlandse-kerken/314>